

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 21

6. mail 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aasta peale . . . . . Mk. 800.—
 poole aasta peale . . . . . " 400.—
 weerand aasta peale . . . . . " 200.—

Üksik number maksab Mk. 18.—

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek.	Mk. 2400.—	1/8 lehek.	Mk. 300.—
1/2 "	" 1200.—	1/16 "	" 175.—
1/4 "	" 600.—	1/32 "	" 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Esimese mai puhul.

Päewalehtedes ilmusid juba kirjeldused, kuidas Tallinna töölised esimest maid pühitsefid. Sel ajal, kui Ruskalka mälestusmäe juures enamlaste oratorid kommunistlikult korda ülistasid, wisas keegi promofaator nõndanimetud rakettkonna maha, mis hüüates paugutama hakkas. Mõistagi, et seda promofaatori otsida tuleb kommunistide ridadest, kes politseid tasakaalust välja wiia tahtsid. Kui nemad seda eesmärki oleks kätte saanud ning politsei kuidagiwiisi ettevaatamatult ja põhjuseta karmilt rahwa vastu oleks üles astunud, siis oleks see wegi kommunistide westile olnud. „Politsei

„tapab“ tööliji, kes rahulikult esimest maid pühitsefid...!“ — oleks lõõklause järgmises põrandaaluses lendlehes olnud.

Kuid kahuks tõi see promofatsioon teiji halbu tagajärgi: rahwas, kes armas, et lastmine tahti, hakkas surmahirmus laiali jooksuma, kusjuures nii mõnedki wigastud said. Siin näeme, missugusesse wõimuses ennaft masside psühholoogia esineb. Znimene, kes paarkusid kuulnudki pole, ning järjekult ka ei tea tekinud paanika põhjust, lasse end siiski rahwamassist kaasa tõmmata; ning seda ka seal, kus tal wõimalus oleks rahulikult seisuma jääda, et selgeks teha, missugune hädaoht ehk kus

Kas olete joonud

PULS'I ÕLUT?

Kui pole, siis tellige

Klaasingi tän. 11.

TALLINNAS.

Telef. 6-51.
7964

poolt teda varitseb. Ta jookseb, kuhu jalad kannavad, tõukab rusikatega, raiub enesele teed rahvahulgast läbi, tallab maha lange-
nuid, karjub meeletumalt. Kui teda pärast küsida, mis sõnu tema karjus, siis ei tea tema seda enamasti mitte ütelda. Rahva-
hulga eesmärk mõjub iga üksiku peale külgehakkawalt. Seda nähtust nimetatakse masside psühholoogiaks.

Keegi intelligent, külmawereline, wäga arukas, meile hästi tuntud isik jutustas, kuidas paanika ajal rahwas, arwates, et lastmine lahti, suuremal osal küürutades laiali jooksis, kusjuures mõned jälle ennast maha wiskasid ja rahwa jalgu jäid; kõik muidugi selles mõttes, et endid ettekujutatud kuulide eest kaitsta. „Ka mina, — seletab jutustaja, — tabasin ennast selles, et ma küürus olekus jooksin, ehk ma enesele segaduse algusel küll ütlesin, et hädawõitu karta ei ole. Teiste eesmärk mõjus minu peale wastu minu woli...“

Kuid halb politseinik oleks see, kes ennast masside psühholoogia külgehakkamise eest kaitsta ei suudaks. Rohkem, kui milgil muul juhtumisel, nõuab siin politsei ülesanne külma werd, külma järelekaalumist ja filmapillist tegutsemist. Mida warem politseinik rahustawalt üles astub, seda paremaid tagajärgi ta saawutab. Masside psühholoogia iseärasus on see, et tekitw paanika järkjärgult suureneb. Mida kauem politsei korraldab wõim wiibib, seda hädawõitlikumaks muutub seisuford. Täiesti paanika alla sattunud inimene on kurt, hoiatuse ja manitsuse sõnu tema enam ei kuule. Kuid õigel ajal, külma, rahulise ja kõwa häälega antud lühike rahustaw seletus ei jäta ilmaski oma mõju awaldamata.

Kui juba kõne esimese mai rahutustest on, siis ei wõi waitides mööda minna waheljuhtumisest Narwa maanteel, kusjuuresjalikku seadus-
tundmist nõuab.

raibooniilem Tuhern raskesti haawatud sai. Politsei filmas mõnitada sammu rongikäigu ees Wenemaale wäljasaadetud ja sealt salaja tagajitlunud kommuniste Kreoffi ja Põldi. Katsje juures, neid kinnit pidada, awasid mõlemad rewolwriest tule politseinikkude peale. Sealjuures sai raibooniilem Tuhern kõhtu haawatud. Ka siin astus politsei külmawereliselt ja kohusetruult üles. Kui kõik politseinikud siin oma lasteriistu tarwitatud oleks, siis oleks see rahwa seas nii mõndagi ohwrit, sealjuures, mõistagi, ka ilusüütaid, nõudnud. Politsei teenus on see, et siin suurt werewalamist ette ei tulnud. Olgugi, et sarnase teguwititi tõttu ainult Põld ühes rewolwriga kinnit mõeti, kuna Kreoffil korda läks ära põgeneda.

Tubli politseinik peab alati ootama momenti õieti hinnata. Temal peab kerge ja karme arusaamine olema asjaoludest, mis tema seisuforda tingiwad, filmapill sellest õigeid järeldusi tegema ja oma taktika wiimastega kokkukõllasse wiima. Kõhklemisel, pikal mõlgutamisel ei tohi siin kohta olla. Need on omadused, mis politseipraktika ja enesekaswatamine politseinikule külge poogib.

Kuid seda wähe. Politseinik peab sarnastel juhtumistel põhjalikult mitte ainult oma kohuseid, waid ka oma õigusi tundma. Kui wiimased politseinikul tundmata, siis wiib see teadmatus teda kergesti konfliktiks seadusega. Politseinik peab teadma, millal tema sõjariistu tarwitada wõib, ilma et teda wõimupiiridest üleastumises jüüdistada tohiks; millal agitatori koosoleku peal takistada wõib kihutuskõnes, ilma et teda sõnawabaduse rikkumises jüüdistada wõiks, jne. Mõistagi, et kõik sarnased juhtumised kiiret otjustamist tingiwad, kuna wiimane, peale momendi olukordlike hindamise, politseiniku käest põh-

Kriminalisti mõttetöö.

Dr. jur. Erich Anuschat'i järele A. L

(12. järg.)

Ahelotjuste wigade ülesleidmiseks on paraku waja mõnesuguseid teoreetilisi ja praktilisi teadmisi loogikast; ilma nendeta wõiks üksnes juhuslikult wigade jälgile sattuda. Wead wõiwad peituda ebadigetes ehk walesti hinnatud eeldustes, wigases jölmimises, kõige enamasti aga hüppelises

otjustamises. Ühte lihtsat abinõu wõib aga siiski soowitada wigade leidmiseks, see seisab ahelotjuste ülesarutamises. Terwe ahel tuleb üksikuteks lülibeks — otjusteks — lahutada.

Kuidas ahelotjust üles arutada, sellest üks näitus:

Surnukeha läheduses leiti wõõrad jalajäljed. Leitud jälgede juurus ja kuu lähed ühte tööliste Neumanni saabaste jälgedega. Seega on Neumann mõrtsukas. Kui käesolema otsuse ligikaudugi täielikuks ahelotsuseks lahti arutame, siis saame umbes järgmise ahela:

Mõned jalajäljed surnukeha läheduses on 29 sm. pikad, eest 10 sm. laiad, kontsa laius 6 ja pikkus 7 sm.

Tapetu saapad on kõikides mõõtudes tuntuvalt väiksemad.

Nii väikesed jalanõud ei wõi seesugusel maapinnal ka libisedes nii suurt jälgt jätta.

Järjekult on leitud jalajäljed kellegist teisest isikust jäänud.

Järjekult oli keegi teine isik kohapeal.

Tapetu on ühele wõõrale jäljele põigiti peale astunud, wõõras omakord on ühele tapetu jäljele ristiti peale astunud.

Järjekult wiibis wõõras tapetuga ühel ajal kuriteopaigal.

Et peale selle veel keegi kolmas isik kuriteopaigal oleks wiibinud, selleks puuduvad igasugused oletuswõimalused.

Järjekult tuleb wõõrast wõtta kui mõrtsukat.

Jälgede kuu ja suurusele sarnaste saabaste omanik on töömehes Neumann.

Teist samasugust saapapaari ei ole terwes ümbruses leida.

Et keegi kaugemalt päritolew wõõras isik, kes kandis jälgede kuu ja suurusele täpelt wastawaid saapaid, oleks wõinud kuriteopaigal wiibida, ei ole võimalik oletada, arwesse wõttes sündmuse tingimusi ja seniseid kogemusi (wäide, mis omakord lahtharutamist nõuab).

Järjekult wiibis keegi kuriteopaigal Neumanni saabastes.

Et kuriteo toimimise ajal keegi teine Neumanni saapaid kanda ei wõinud, kui tema ise, on juurdlemisel selgeks tehtud (jällegi lahti arutada!).

Järjekult wiibis Neumann kuriteo toimimise ajal kuriteopaigal.

Järjekult on Neumann mõrtsukas.

Et lugejat mitte rohkem kui hädapärast tarwilik tüütada, olen eelseiswa ahelotsuse

ainult poolikult üles arutanud; mitte kõik ühiste mõistetega eeldused ei ole nimetatud, ka on hindamata jäetud ükssikute lülide wäärtus (asfertoorne? problemaatiline?). Usun, et juba niigi wõib ära tunda, kui paljude eksituste wõimaluste peale wõib tulla ükssikute lülide proovimise läbi. Esialgsel kujul ei oleks näitujena wõetud otsusel mingit wäärtust olnud, see ei olnud mingisugune ahelotsus, waid kõige eeskujulikum hüppeotsus.

Meie näitus oli üks lihtsamatest. Sageli kujunewad ahelotsused palju enam komplikseeritutena, kui tahame jälgida mõne keerulise asjaolu täit selgust. Nõrgesuurem raskus seisab selles, et seesugustes ahelotsustes alati ka teatav arm problemaatilisi ja hüpoteetilisi*) lülisid pesitseb. Iga niisugune muudab aga ka lõpuotsuse problemaatiliseks ehk hüpoteetiliseks. Wiimane asjaolu jätakse aga kiire töötamise juures tihti filmapaari wahel; kuna peaaegu kõik lülid on asfertoorsed, siis wõetakse ka lõpuotsust kui niisugust. Sellena kasutakse teda nüüd ka edespidistel arutamistel — ja ometi pesitseb ahelotsuses üks problemaatiline lül, mis hoopis tähelepanemata jäänud. Sellest siis tulebki see kurb nähtus, et meie mõnikord oma kõige tõenäolisemate arutamistega õhku rippuma jääme. Seepärast tuleb ahelotsuste lahtharutamist toimetada hoolsalt, teadlikult ja eelarwamistest wabalt. Kergejalgsed üleminekud wõiwad kogu meie töö ja waewa tühistada.

Stinjuures peatume veel ühtlasi ühe kummalise nähtuse juures, mis aratanud tähelepanu teaduslikuski kriminalistikas, see on intuitsioon.***) Wast mitmelgi on juurdluste lugemisel wõi teadaannete arakuulamisel mõte peast läbi wilkitanud: „Nii olid asjaolud“, „see on kurjategija“. Sealjuures puudus otsustamiseks tarwiline alus — kuid sageli oli otsus ometi õige. Seda nimetab teadus intuitsiooniks. Haber piiritleb teda kui „walgulistret mõtete asotsiatsioonit, kusjuures paljudest mõtteahelatest mõttekõtrusel üle hüpatakse.“ Mõned „wanad kriminalistid“ seletawad, et „õige“, „geniaalne“ kriminalist peab igasuguse andmestiku puhul see-

*) Hüpooteetiliseks nimetakse otsust, mille maksimus mõnest teisest otsusest ära oleneb.

**) Tähendab umbes aratundmist waljaspool inimlikku arusaamist.

suguse intuitsiooni, ja nimelt alati õige, saama. Otsustagu nüüd selle üle igati isik.

Kahtlemata on see ju väga kena, kui intuitsioon end meis ilmutab; meie peame õppima nii neid kui ka üldse kõiki meie ülemisi häält tähele panema. Kui aga need teinekord waletavad, siis ei tarvitse me endid veel oma elukutse jaoks kõlbmatuteks pidada. Meie võtame neid kui anonüüm-teadaandmisi, seame neid üles kui hüpoteesi ja proovime neid vastavalt. Kõigepealt proovime neid nende tekkimisloo kohaselt; seal märkame kõhe, et siin tegemist on hüppeotsustega, hüpetega, mida meie peaaegu teinud ilma teadmatana. Siis aga püüame nendest moodustada ahelotfuseid, nende üksikuid wahesüüsi üles leida ja väärtiselt hinnata.

Mõtteid lõpeb sellega, et otsuste ahelad omakord kokku sõlmitakse. Sellest saame kõige hõlpsamini aru, kui endale ette kujutame, nagu oleksid otsuste ahelad niidid, mis üksteise kõrval ripuvad. Siis võiksimme iga niidiotja üksikuid misjaguse teisega sõlmida. Meie võiksimme niite üksteisest läbivi põimida, nii et üks niit mitme teisega kokku puutuks ja, kui meil oskust ning kannatust jätkub, siis võime üksikutest ühtidest punuda kunstilise võrgu ning jedamisi lülide juhteid kõikides võimalikkudes teisendites omavahel selgitada.

Mõnikord võime seda tegemist võrrelda ka puruksrebitud paberilehe kokkulappimisega üksikutest tükikestest. Meie otsime kõikidest otsuste ahelatest niisugused lülid välja, millel paistab olevat ühine põhjuslik side ning proovime neid ühel ehk teisel teel ühendada.

See on töö mis nõuab rohkesti kannatust ja püsivust, kuna ta tihtipealegi ilmaaegne paistab olevat. Ometi on ta sellele kriminalistile, kes kuritegude selgitamist

(Lõpp.)

Tulekahjud ja nende tekitajad.

(5. järg.)

Tulekahjukohale jõudes, on politseiniku esimene mure kiire pilguga kõiki kahtlasi momenta esile tuua. Seda kuuluvad kõik kahtlustatavad nõud, sissejeaded, asjad, iseäranis need, mis enne tulekahju algust leitud kohal ei seisnud ehk millede seal olek harilikest asjaoludest mitte tingitud ei ole. Tarnis waadata, kas nõudes mingisuguseid tulejuhtimise tarnis pruugi-

mitte paljalt käikaudu kobavas ahelilekuulamises ei näe, üks huvitavamatest tegemustest. „Segiläinud niidid“ — on tänuks pealkiri kriminaalromaanidele. Et aga ka elu ise selle pealkirja all armastab kirjutada, seda saame otsuste ahelate sõlmimisel tihti küllalt tunda. Kui haruldajelt jooksevad sündmuste ahelad üksteisest läbi, kui imelikult põimib ennast juhuslikkus inimliku mõtlemise ja talituste hulka, kord ühendades, seal jälle lahutades — ja kui meil veel niipalju üleelamisi ja teadmisi tagavaraks oleks, päempäewalt puutume ikka jälle kokku nute saatusetujudega.

Mõistagi, et „segiläinud elunarmaste“ lahtiharutamine sugugi lihtne asi ei ole. Kõigepealt on selleks vaja aeg, rahu ja selge pea. Siis aga ahelotfuseid ikka ja jälle uuesti lahti harutada, eeldusi ja otsuseid proovida, hüpoteesi kontroleerida, võimalikkusi vastastikku kontroleerida; algades oletustega rühine samm-sammult edasi, kuni viimaks õige lahendustee kätte leitud.

Otsuste ahelate sõlmimisel on väga soovitamismäärat n. n. graafiline meetod. Kokkuvõtete tegemise juures on meie peaaegu raskelt koormatud mitmekesise andmestikuga. Selle koorma võib aga maha laduda, kuna võetakse poogen paberit ja kirjutakse kõik otsuste ahelad üksteise järele üles, minupärast või kõigeliühemal kujul. Siis aga ühendakse kõik kokkukäivad lülid joonte, allakriipsutamiste, noolte, klambrite, kaartide jne. abil. Sel kombel oma mõtteid kehastades toetame ühelt poolt oma nõrka inim mõistust, ühtlasi aga soetame endale hulga kindlaid toetuspunkte „sündmuste woolus“. Ja selles kardetavas woolus võideldes tuleb iga abinõu tarvitada.

Tuleb kõik kahtlustatavad ained siin politseinikule haismine abiks, sest et suurem osa tulekardetavaid wedelikka isearalise haisu läbi tuntud on. Riidekappis riided, kummutis pesu, pehmed mööblid tarnis järele waadata, et kindlaks teha, kas need mitte mõne kahtlase wedelikuga niijutud pole.

Tuleb kõik kahtlustatavad ained

eraldada, et pärast neid asjatundjast läbi proovida. Seal juures tarwis selle peale tähelepanu pöörata, et kergesti äraõhkuwad õlid ning nendega läbiniijutud riided ja asjad õhufindlast alal hoitud jääsid. Selleks võib klaaspurkijid ja nõudid tarvitada, mida õhufindlast finni kottida tuleb. Suuremate asjade tarwis tuleks pergamentpaberit pruukida, millesse asitõendus sisse mähitakse. Sarnased asjad, kui vaibad, tekid jne. tuleb kõvasti kottu rullida, kahtlased kohad sissepoole, tugewa puhta paberi sisse mähkida ning kõvasti finni nõõrida.

Juhtumistel, kus pehmed mööblid tuldõõtna wedelikuga niijutud on, tarwis wastaw koht riidest wälja löigata ning ülaltähendud korras sisse pakkida.

Kui põrandale kallatud wedelik ennaft weel täiesti sisse imunud pole, siis tarwis koha puhta lapiga, ninarätikuga, watiga, puhta kustutuspaberiga jne. katuda wedelikku üle wõtta. Sarnase asitõenduse alalhoidmiseks tuleks tingimata klaasnõu, õhufindlast finni korgitud, tarvitada.

Mõistagi, et kõik sarnased toimetused juurdleja politseiniku poolt protokolleerida tulewad. Wäga otstarbekohane on, kui politseinik arusaadawa itite asitõenduste kohtamise üle juurdleja juure lijab.

Tuleb jelle eest hoolt kanda, et tulekahjukoha pealt wõetud asitõendused kiires korras eksperti kätte satufid.

Kui tulestõetamise sissejõude hästi töötanud ning tuli juba laiali lagunenud, siis tuleb politseinikul selgeks teha, kes kõigeefite sattus tulekahjukohale.

Wäljamaal, kus tulekahjude wastu wõitlemine hästi organiseeritud, on elanikkude esimene mure lähemale tuletõrjujate-komandole tulekahjust teatada. Enamiste saadawad wiimased tuleõnnetuse kohale jalgrattaga tuletõrjuja, kes elanikke rahustama peab ning ka tulekahjukoha järele waatab. Mõistagi, et tuletõrjujad tema kannul on ja koha kohale jõuawad. Kuna meil tuletõrjumine Tallinnas kaunis heal järjel, ei saa seda mitte just iga meie linna, weel wähem alewite kohta welda. Läheb enam ehk wähem aega, enne kui tuletõrjujad tulekahjule jõuawad. Nii siis peab politseinik oma tunnistajaid mitte tuletõrjujate seast, waid eraisikute hulgast otsima.

Esimeste kohalesattunud tunnistajate kaudu võib ta selgeks teha, kas tuli ühes kohas lahti löi, wõi ennaft mitmes teine-

teisest lahutud kohtades korraga näitas. Wiimasel juhtumisel on peaaegu alati tulestõetamisega tegemist. Tunnistajaid tuleb küsida, kas nemad tulekahjukohal mitte mõndasuguseid kahtlaseid asju ehk sissejõudeid tähele ei pannud, kas nemad ehk iseäralist hinnatorkawat haaju seal ei märganud, ehk kas tuli korraga juure leegiga laiali lagunes. Sealjuures tuleb tähele panna, et kui tuli haatufes juure leegina lahti puhkes ning pärast lühikese aja jooksul märkja järel andis, siis on meil tegemist tulestõetamisega kergesti tuldõõtna aine abil.

Kui tuli niikaugele laiali lagunenud on, et kõik kahtlustawad asjad ja sissejõuded häwitud, siis tuleb juurdlejal politseinikul ainult tunnistajate ülekuulamisega tõele jälgile saada. Kõik ülekuulamisjed peawad siin selle peale sihitud olema, et tulekahju põhjust selgeks teha. Minult siis, kui juurdlemisega mingisugust loomulikku tulekahju põhjust selgeks teha ei saa, võib juurdleja järeldada, et siin wõimalikul wiisil tulestõetamine tulekahju põhjusteks oli.

Wõimalikud põhjused tulekahjudeks on wäga mitmesugused. Juurdleja peab kõik wõimalikud põhjused tähelepanemisele wõtna ja järgimõõda need wälja heitma, mis juurdlemisel selgunud asjaoludega kokkukõlas pole. Siin peab muidugi silmas pidama tunnistajate läbi saawutud kahtlustuse momenta, näitufeks, tuli tekis wähehäidawas ehk raskelt kättehaadawas kohas; tuli puhkes mõnes kohas korraga lahti jne.

Harilikud tulekahju põhjused on pahasti ehk ettewaatomata sissejõetud kütte- ja walguustuse-abinõud; tulekardetawate ainetes alalhoidmine ahju ja kaminates ligidal; ettewaatomata tulega ümberkäämine keetmise, kütmise, suitsjetamise jne. juures; laste mängimine tulega ehk tuletõõfudega. Siia tulewad weel sarnased loomulikud tulekahjutekitajad, kui wälk, päikesekiired ja enesest põlema löõmine.

Peame tähendama, et kui tulekahju tekib sarnaste asjade kaudu, kui puust mööblid, palgid, lauad, pesu jne., siis ei ole just tarwis, et need ained tuleleegiga tingimata kokkupuumtuma pidid. On sest küllalt, kui need asjad wäga tulise ahju, kamina juures ehk põlema lambi üle kaunemat aega wiibifid. Wähe on selleks nõõdalaid ehk ka luid tarwis, et need ained wältawa kõrge temperatuuri tõttu süsi-

nema hakkavad ning ühel õnnetul päeval kõrge palawuse tagajärjel põlema lõõwad.

Meloomustaw wälgu sissetõõmise juures on, et tuli alati ülemisel korral ja pahatõhti mitmes kohas korraga lahti puhkeb. Wälk jätab ka nähtawaid jälgi järele, nii kui näitufeks, sulatab üles metallasju, muudab lätikwad metallasjad tuh- miks, magnetiseerib raudasju, killustab puid, lõhub müüre.

Päitefetiired wõiwad tulekahju tekita- jaks saada, kui nad tahelt poolt ümariku klaasi („suurendamise klaasi“) läbi kogu- tult mõne tuldwõtwa aine peale kauemat aega langewad. Selle klaasi aset wõiwad täita afna peal seisew weepudel, prill- klaasid, lambireferwuaar, kingsepa klaas- kuulid jne. Peab siin meeles pidama, et neid asju ka kuritahtlise tulefütitamise juures tarwitatakse.

(Järgneb.)

Sündmused.

Rööwmõrdtsukatõõ.

11. aprillil j. a. jõitis wälja Petjeri maakonna, Srboska walla, Poljohnowo küla kodanik Aleksei Saharow Laurast pühadeks kraami ostma ja jäi kadumaks.

Aleksei Saharowi sugulaste ülesande järele pidi temal, Saharowil, 25.000 marka puhast raha olema, mida niüüd kodus leida ei olla ja temaga ühes ta- dumaläinuks loewad.

26. aprillil j. a. leiti Saharowi jurnuteha Pani- kowiitshi wallas, Skatshki küla lähedal metsast. Sur- nul oli nõõr kaela ümber, millest oletada wõib, et kurjategija teda ära on kägistanud.

Kuriteos süüdistatakse Wenemaa alamast Jwan Korneljewi, kes tapetuga enne seltsis wiina joomud ning teda pärast tapetu hobusega ja kaju- kas nähtud. Hobuse oli Korneljew edasi müünud Petjeri moorimehele Denijowile, kelle käest hobune ära wõetud. Korneljewi otstakse.

Ära kihrotitud.

25. aprillil j. a. on Muftwee alewis, Põhwa tänawas elujew August Mihkli p. Siider, 29 a. wana, oma kodus äkitseft krampidesse ära jurnud.

Küsimised ja kostmised.

753. **Kordnik J-as.** Küsimine. Kui poliitseinik toimetab juurdlust Kr. Kp. S. § 252 põhjal, kas on siis waja iseäralist määrust kokku seada selle üle, et poliitseinik seesuguse juurdlose toimetamisele on asunud.

Wastus. Dingimata ja oluliselt see wajalik just ei ole, selle asemel wõib iga protokollil algul ära tähendada, et poliit- seinik toimetab Kr. Kp. S. § 252 põhjal. Kui aga maksew instruktsoon seda nõuab, siis tuleb seda täita.

784. **Jaoskonnauilem — tes.** Küsimised. 1) Kes on õigusstatud iseäralise poliitsei- walwe all seiswatele isikutele nende elu- koha muutmise ja lühikajaliste põhjendatud wäljasõitude puhul teise linna ehk maa- londa wäljasõiduks luba andma ja mis-

Kohaliku jaoskonna arsti arwamise järele on Si- der kihrotituse tagajärjel jurnud. Juurdlus käimas.

Rööwmimine.

26. sep. teatas Wiru maal. poliitseile Wao wallas elustew 64-a. Tõnu Uudewaldt, et eelmise päe- wa õhtupoolikul umbes kella 5 ajal olla tema ree pealt Rõõme willawabriku hoomist kellegi tundmata isiku poolt leiwalott ära warastatud. Tundmatule ratsahobusega järele sõites sai Uudewaldt wiima- jele järele mõnikümme sadu Rõõme külast ja üks werst maad wabrikust. Uudewaldti nõudmise peale leiwalotti kätte anda, lõõnud tundmata Uude- waldtile mõõda külge, wisanud päähete küljest wõe- tud rihma filmusena temale laela, tõmmanud hobuse seljast maha lumepeale pitkali ja riisunud temalt pintsaku püetastust rahatassu ühes 3.000 Smrk. ja isikudunnistuse ning hobujepassiga ära. Peale seda joomunud tundmata sahurikannatajale head päewa ja jammunud umbes 2 wersta eemal asuwa Pada küla poole.

Riisuja tundemärgid: wäbje kaswuga, punase ümmarguse näoga, lõigatud wäikeste pruunide mur- rubega, peetiud hall jope seljas, mustad püksid ja pastlad jalas.

juguse seaduse peale niisuguste lubade wäljaandmine põhjeneb? Kas jaoskonna- ülemal on selleks õigus ja misjuguses ulatuses?

2) Kui isik jaoskonnas walwe all seisab kohtu-uurija määruse järele ning teiste kohtuwõimude poolt paigutati eeluurimise alla wangimataja — kas loetakse ta edasi jaoskonnas walweall olewaks wõi tuleb teda walwe alt wabastada ja kohtu-uurijale teatada, et isik on selle kohtuwõimu korral- dusel eeluurimise alla wõetud ja wangi- mataja paigutatud?

Wastused. 1) üld. kub. asut. sead. § 787 põhjal jaoskonna poliitseiulem.

2) Loetakse edasi jaoskonna walwe all olewaks, kuni kohtu-uurija ei ole oma

määrust ära muutnud; ainult jeda walwet ei ole waja ega wõimalik teostada kuni wangimajast wabastamiseni.

785. Rahooniülem 5027. Küsimine. Rahooniülemal maal on planeeritud mõisast 5 tiinu maad tarwitada. Väinud sügisel asusin rahooniülemana sama koha peale elama. Endine rahooniülem wiis kaasa kõik kohapealt saadud loomatoidu, mis oleks pidanud kohapeal põlluwäetuseks ümber muudetama. Kas on eeltähendud asjaolu seaduslik maareformi põhjal ja kas on erand politsei- ja riigiasutustele wahal? Kes oleks selles asjas seaduslik nõudja eestkätt ja kuhu ning misuguse seaduse põhjal tuleks nõudmisega esineda?

Vastus. Endisel rahooniülemal oli õigus loomatoitu ära wiia ainult siis, kui see temale positiivselt lubatud oli maakasutamise tingimustes; ei ole jeda mitte olemas, siis võib riigi hiff-äraraijalt kahjutasu nõuda kohtuteel; nõudjana võib esineda see riigiasutus, kes maatiiki endisele rahooniülemale kasutamisele andis.

786. Politseinik M. K. Küsimine. Kas on wanaduse läbi arsti poolt töhjõuetuks tunnustatud isikul (71 a. wana) wõimalik tuetusraha saada käesolewa aasta algusest või sellest päewast, kui tunnistus wälja anti (tunnistus anti wälja 2. aprillil)?

Vastus. Küsimine puudutab nähtawasti perekonna-abiraha riigiteenijatele; sellekohaste seaduste, määruste ja juhatusfirjade kogumõiste järele tuleb perekonna-abiraha töhjõuetute perekonnaliigete peale maksma hakata sellest ajast alates, mil see liige töhjõuetuks tunnustati. Järjekulult — kui arstitunnistusest on näha, et perekonnaliige on töhjõuetuks jäänud juba waremalt, siis tuleb abiraha anda mainitud momendist arwates, kui aga arst tunnistab ainult, et isik oli tema üle-

waatuse ajal töhjõuetu — siis tunnistuse wäljaandmise ajast; tehnilistel põhjustel wõidakse abiraha maksma hakata igal juhtumisel mitte wana aasta eest, kuna krediit juba sulatud.

805. Politseiülem abi. Küsimised. Politseikorralduse 3. j. § 13 on belbud ainult, et kui politseiülem haiguse, puhkeaja ehk mõnel muul põhjusel oma kohuseid täita ei saa — täidab ajutiselt tema kohuseid tema abi.

1) Misugused kitsendused on politseiülemal abil ajutiselt politseiülemal kohuseid täites, s. o., misugune õigusline wähe on politseiülemal ajutise kohustetäitja ja politseiülemal wahal?

2) Kas ta peab iseäranis üleüld. Kub. Ntut. seaduse §§ 715 ja 716 nõudeid täitma?

3) Kas peab politseiülemal oma otsekoheseid ametikohuseid täites silmas pidama üleüld. Kub. Ntut. sead. §§ 712—714, kui politseiülem, s. o., tema otsekohene ülem, kindlat töhjõuetust oma abile ei ole teinud?

Vastused. 1) Kui politseiülem puhkusele minnes ja oma ametit selleks oma abi peale pannud wiimasele erijuhthõõre annud ei ole, siis peab Politseikorralduse III jaw § 13 põhjal („R. T.“ nr. 4/5 — 1920) oletama, et asetäitjal kõik politseiülemal õigused ja kohustused on.

2) 17. XII. 1919 Politseikorraldus („R. T.“ nr. 4/5 — 1920) on 17. IV. 1917 Miilitseiseaduse tühistanud ja ise selle asemel astunud; sellest tuleb järeleada, et kõik endised seaduse ühiskond normid, mis politseiaparaadi organiseerimist ja tema sifemist korraldust käsitasid, on maksuse kaotanud, nende hulgas üld. Kub. Ntut. Sead. § 715 ja 716.

3) Selmises punktis tähendatud põhjustel ei tule meil maksuwaiks lugeda ka sama seaduse §§ 712—714.

Ametlik osa.

Päewakäskudest.

Sifeministri, 27. aprillil s. a. nr. 12.

§ 1. Uuakõn teadmiseks, et 26. aprillil s. a. on sifeministeeriumi ja Tallinnas, Niguliste tän., asuwa apteegi omaniku promiisor Edwin Mattson'i wahal leping tehtud Tallinnas asuwate sifeministeeriumis ja temale alluwates asutustes teeniwatele ametnik- tubele ja teenijatele ning nende perekonnaliikme- tele, kellel arstiaabi saamise õigus, arstirohtude wäljaandmise kohta.

„Riigi Teatajas“ nr. 26/27 — 1920 ja nr. 3 — 1921 a. wäljakuulutatud määruste põhjal antakse

arstirohud, sifematerjaalid ja muud arstilised tarbed nimetatud apteegilt wälja sifeministeeriumi ametnikkudele, teenijatele ja nende perekonnaliik- metele arstiaabi tšekkiraamtu ja arstirohtsepti ette- näitamisel, ilma rahata.

Arstide poolt wäljafirjutatud rohtude retseptid kontroleeritakse ja kinnitatakse usaldusarsti poolt lepinguapteegiga arwete diendamisel juba hiljem, misjuures nende arstirohtude jne. eest, mis ilaltä- hebatud arstiaabi korraldusele mittewastawalt wälja firjutatud ja ministeeriumi arwel lepinguapteegilt ilma rahata wälja antud, arstirohtude jne. hind

Kümnes raiooniülemate kursus.

8. aprillil j. a. lõppes 10. ja seekord viimane raiooniülemate kursus, millest 67 raiooniülemat ja 13 wabakuulajat osa wõtsid.

Järeldatsumisel tunnustas eksamikomisjon 23 hästi ja 42 rahuloldawalt lõpetanud, kuna 2 nõrgaks tunnustati. Wabakuulajatest tunnustati 2 hästi ja 9 rahuloldawalt lõpetanud, kuna 2 nõrgaks tunnustati.

Eksternina olid eksamitele ilmunud 3 välispolitseiniku, millest 1 rahuloldawalt lõpetanud ja kaks nõrgaks tunnustati.

Lähemas politseilehe numbris anname ülewaate kurjustest ühes mõnebe lõpuarwetega.

Istuvad esimeses reas pahemalt poolt alates: Tallinna kriminaalpolitsei ülem Karsna, kriminaalpolitsei inspektor Wau, loomaarst Urras, politseiinspektor Jakobson, kohtupalati prokurööri abi Saks, politsei peawalitsuse ülem Ruben, kriminaalpolitsei peawalitsuse ülem Ruus, kriminaalpolitsei-inspektor Siit, Tallinna politseiülem Saar ja raudteepolitsei ülem Jwaft.

nende jaajatelt tagasi nõutakse, kui usaldusarst retsepti ei kinnita. Teistest apteekidest, juhtumisel kui lepinguapteegis arstide poolt kirjutatud rohud puuduvad ehk kui see apteek kinni on — wõetud arstirohud kasutada ajutuse kasuajal, kus rohuaja teenib, usaldusarsti kinnitujel, senise korra järele. See fford hakkab maksma 1. maist j. a. arwates.

Politseipeawalitsuse ülem:

26. aprillil 1922. a. Nr. 31. Tallinnas.

§ 1. Uwaldan teadmiseks raiooniülemate nimekirja, kes X. politsei raiooniülemate kurjustest osa wõtnud ja oma ametikohtadesse tagasi komandeeritud:

Politseipeawalitsus:

Saagpak, August.

Tallinna linnapolitsei:

Kermann, Johannes; Keja, Eduard; Leesit, Hendrik; Muusikas, Richard ja Wiitmann, Otto.

Narwa linnapolitsei:

Rosenwald, August.

Tartu linnapolitsei:

Liimion, Johan; Wassar, Aleksander ja Johanson, August.

Harju maakonna politsei:

Karlson, Karl; Kask, Aleksander-Woldemar; Laaksberg, Johan; Mäe, Rudolf; Worf,

Gustaw; Reimann, Hans ja Tellis-
kivi, Jüri.

Viru maakonna politsei:

Närskä, Julius; Sarens, Woldemar ja
Loone, Friedrich.

Järwa maakonna politsei:

Jürgenjon, Karl; Saks, Aleksander ja Sa-
harow, Jaan.

Lääne maakonna politsei:

Ingländ, Konstantin; Männik, Aleksander;
Paide, Johan; Stenkelmann, Johan-
nes ja Wajf, Kustas.

Tartu maakonna politsei:

Ammon, Peeter; Ilwes, Peeter; Põlji,
Ernst; Rõitak, Oskar Wõõbus, Julius
ja Zeil, Jaan.

Walga maakonna politsei:

Loom, Boris ja Weisberg, Jaan.

Wõru maakonna politsei:

Jaanimägi, Kristjan; Jürgenjon, Rudolf;
Laretei, Märt; Peterjon, Paul;
Kammul, Adam ja Kõutel, Hans.

Petseri maakonna politsei:

Chala, Johann; Kask, August; Koger, Abel-
bert; Täht, August ja KammisLeht,
Jaan.

Wiljandi maakonna politsei:

Kurmits, Märt; Käbanik, Woldemar;
Kooji, Gustaw; Teemus, Peeter ja
Tomberg, Oskar.

Pärnu maakonna politsei:

Joosep, Jaan; Järw, Jaan; Jürwetjon,
Woldemar; Kollama, Jaan; Kull, Hans;
Miil, Kristjan; Pärtel, Gustaw; Sikk,
Hans; Sule, Alfred; Tomjon, Jaan;
Wiik, Udo ja Woll, Johannes.

Saaremaakonna politsei:

Kuusik, Aleksander; Jäe, Mihail ja Crepp,
Gustaw.

Nimetused ja wabastused ameti alal.

Siseministri päewakajuga:

Nimetatud: Administratiivwasjade peawalit-
suse asjaajaja Ernst Kalberg sama peawalit-
suse käsutusametniku kohuste täitjaks, arwates 1. mailt j. a.

Administratiivwasjade peawalit-
suse käsutusametniku k. t. Helmuth Arro sama peawalit-
suse kodakondsuse osakonna käsutusametniku k. t. arwates 1. mailt j. a.

Administratiivwasjade peawalit-
suse kodakondsuse osakonna I j. kantseleiametnik Johan Kõkamägi
administratiivwasjade peawalit-
suse asjaajajaks, ar-
wates 1. mailt j. a., Kõkamägi komandeerida tööle
politsei-peawalit-
susesse.

Wabastatud: Administratiivwasjade peawa-
lit-
suse juhataja k. t. August Ott, tema omal pal-
mel, arwates 15. märtsist j. a.

Kohtuministri päewakajuga:

Nimetatud: Tartu-Wõru rahulogu kreposti-
jaoskonna sekretäri abi Jaan Pehap'i sama kre-
posti-jaoskonna sekretäriks, arwates 1. mailt 1922 a.

Wabastatud: Tartu-Wõru rahulogu kre-
posti-jaoskonna sekretäär Friedrich-Kasimir Ditho,
tema omal palvel, arwates 1. mailt 1922 a.

Politsei-peawalit- suse ülema päewakajuga:

Nimetatud: Tallinna linnapolitsei 3. jaos-
konna ülema abi kohustetäitjaks sama politsei 2.
jaoskonna raiooniülema Oskar Sadow, arwates
1. aprillist j. a.

Ringkirjadest.

**Politsei-peawalit-
suse ülema, 27. märtsist j. a.**
nr. 745. Politseiuilematele.

Saates siinjuures Teile teadmiseks avaliku hra.
Siseministri poolt kinnitatud komisjoni aktidest 9.
märts. 1922 a. nr. 1, 2 ja minu rapordist 11. märts.
1922 a. nr. 636, teatan järgniist:

Politsei-peawalit-
suse poolt saab käesolewa aasta
jooksul politseiasutustele ametnikkude wormiriite
walmistamiseks tarwisminewa materjaal wälja an-
tud, kewadel üllikondade ja juwemütside tarwis, ning
jüggel sinelite ja talwemütside tarwis, juurelihtatud
komisjoni-aktides kindlaksmääratud normide jä-
rele, kusjuures peenikene materjaal; mis aktis nr. 1
üles loetud, kindlaksmääratud hindade järele rahas
wälja antud saab.

Politseiasutustel nende aktide põhjal koosseiju
järele tarwisminewa materjaali arw wälja arwata,
nõudmised kokku seada ja kõige kiiremas korras pea-
walit-
susele sisse saata; nõudmistes tuleb maha ar-
wata minu päewakajus nr. 23 § 8, j. a. ülesloe-
tud materjaalide ülejääk, kuna peenike materjaali
ülejääk aktis nimetatud hindade järele raha peale
ümber arwata ja peenike materjaali kogusummaft
maha võtta; tööraha nõuda aga minu rapordi
nr. 636 järele.

Ühtlasi teatan, et waherite 18 werf. lai saab
olema, kuna aktis nr. 2 norm 14 werf. laia riide
peale on arwatud, mispärast waheriet wastawalt
wähem nõuda.

Peale nõudmistes sisse saadud peawalit-
susele saab Teile eraldi teatatud, kui materjaal wälja antud
saab, mil siis wastuwõtja ametnikku wolitusega saata.

Wäljaantawad materjaalid saawad arwetatud
minu päewakajuga, misjugune Teil la arwepidamise
juures aluseks võtta.

Akt nr. 1.

1922 a. märtsikuu 9. päewal astus politsei pea-
walit-
suse ülema käsul kokku komisjon, politsei-
ametnikkude wormiriite walmistamise juures tar-
wisminewa peenike materjaali, nii kui watti,
nõõbid, haagid, püksipandlad, niit, mütsifirmid,
formirihmad jne., ostuhinna ja normiriite töö-

raha kindlaksmääramiseks, järgmises koosseisus: esimees poliitsepaamalitsuse üleliidise osakonna juhataja Tang, liikmed: majanduslike laudkonna ülem Birk ja Tallinna linna poliitjuhtimise abi Tamm, asjatundja hra Wammann'i osavõttel ja riigikontrolli esitaja hr. Koppe'i juuresolekul.

Komisjon, arvestes võttes kohaliku materjaalide turuhinde ja riitewalmistamise töörahajid lohtade peal, otjustas wormirivete valmistamise juures tarnismitsewa peeniteke materjaali ostuhinnaks ja riitewalmistamise tekmiseks tööhinnaks määrata:

1) Ülikond (frentš ja pükid).

a) Peeniteke materjaal:

1. nõõbid — 9 tükki	63	mrf.	—	p.
2. paguninõõbid — 2 tükki	6	"	50	"
3. kraehaagid — 2 paari	2	"	—	"
4. pükspandlad — 1 ff.	2	"	50	"
5. pükšhaagid — 1 paar	2	"	50	"
6. pükšinõõbid — 13 tükki	7	"	50	"
7. niiti à 200 jardi — 4 rulli	92	"	—	"
8. watt ¼ naela	19	"	—	"

Kokku: 195 mrf. — p.

b) Töõraha:

1. kordnitud	1.700	mrf.	
2. raiooniülema ja jaost-ülema abid	1.800	"	
3. jaost-ülema ja kõik kõrgema ametnikud	2.000	"	

2) Sineel.

a) Peeniteke materjaal:

1. sineelinõõbid — 16	112	mrf.	—	p.
2. watt — ¼ naela	19	"	—	"
3. niiti à 200 jardi — 3 rulli	69	"	—	"
4. haagid — 1 paar	4	"	50	"
5. paguninõõbid — 2 tükki	6	"	50	"
6. väikejed nõõbid (sineel lahtilõike tarwis) — 6 ff.	24	"	—	"

Kokku: 235 mrf. — p.

b) Töõraha (tekmisele kõikidele poliitseametnikkudele) — 1.900 marka.

3) Suwemüts.

a) Peeniteke materjaal:

1. nõõbid — 2 tükki	6	mrf.	50	p.
2. tormirihm	10	"	—	"
3. mütsifirm	16	"	—	"
4. niiti à 200 jardi — 1/3 rulli	7	"	—	"
5. mütsitraat — 1 arf. 1 werf.	10	"	—	p.
6. mütsimärk	50	"	—	"

Kokku: 100 mrf. — p.

b) Töõraha

90 mrf.

4) Talwemüts.

a) Peeniteke materjaal:

1. watt — 1/7 naela	10	mrf.	—	p.
2. marle — 1/2 arf.	11	"	—	"
3. nõõbid — 2 tükki	6	"	50	"

4. niiti à 200 jardi — 1/3 rulli 7 " 50 "

5. mütsimärk 50 " — "

Kokku: 85 mrf. — p.

b) Töõraha

120 mrf.

Ühtlasi leidis komisjon tarvilikuks, et peeniteke materjaali muuetsamiseks tuleks poliitseametnikkudele käesolemas aktis ülesloetud hindade piirides raha wälja maksta, juhtumisel, kui nimetud peeniteke materjaal natuuras wälja antud ei saa.

Sinnitada. 13. märtsil 1922 a. **Einbnd.**

Art nr. 2.

1922 a. märtsikuu 9. päewal astus poliitsepaamalitsuse ülema käsul loetu komisjon poliitseametnikkude wormirivete valmistamiseks äratarkatavate materjaalide normide kindlaksmääramiseks järgmises koosseisus: esimees poliitsepaamalitsuse üleliidise osakonna juhataja Tang, liikmed: majanduslike laudkonna ülem Birk ja Tallinna linna poliitjuhtimise abi Tamm, asjatundja hr. Wammann'i osavõttel ja riigikontrolli esitaja hr. Koppe'i juuresolekul.

Komisjon, läbi waadates wormi kirjeldust ja filmas pidades, et äratarkatavate materjaalide normide määramise juures tuleb arvestes võtta poliitseametnikkude täiemat ja tugewamat kaswu, ühtlasi ka asjaolu, et sineelid — valmistatud peamad olema hästi pikad, rahapoliitjell koguni maani, wooder tästuteft juadül, meha tästuga; kaur (frentš) — kuue tästuga (misjuga sed kõik jisse ömmeldud) ja üleri woodruga; pükid — pikad, tahe külje ja ühe tagumise tästuga, otjustas wormirivete valmistamiseks järgmised materjaalide normid kindlaksmäärata:

a) Ülikond (frentš ja pükid).

1) Pealkiriet (2 arf. lai)	4 1/4	arf.
2) Krae-, paguni- ja warukariet (2 arf.)	4 1/2	werf.
3) Woodrüt keha alla (15 werf. lai)	3	arf.
4) " warukate alla (15 werf. lai)	1 3/4	"
5) " tästutele (15 werf. lai)	1 1/4	"
6) " pükstele (ühes tästutega — 15 werf. lai)	1 1/2	"
7) Baherriet (14 werf. lai)	3	"
8) Watt	1/4	naela.
9) Kanti (kandirite) pol.-ametnikkudele (2 arf. lai)	1 1/3	werf.
10) Kanti (kandirite) wanem. ja noorem. kordn. (2 arf. lai)	1	"
11) Mündrinõõbid	9	tüffi.
12) Paguninõõbid	2	"
13) Kraehaaliidid	2	paari.
14) Pükspandlad	1	ff.
15) Pükšhaate	1	paar.
16) Pükšinõõpe	13	ff.

- 17) Kvaepaela (jst. ülema, pol. peav. laudfondade ülema ja kätutus- ametnik):
- 9 mm. lai 1 1/2 arj.
  - 1 mm. lai 1/2 "
- 18) Kvaepaela (pol.-ül. abid ja pol. peav. üleüldise osakonna juhataja):
- 9 mm. lai 1 1/2 arj.
  - 1 mm. lai 1 "
- 19) Kvae- ja varuka- (pol.-ülema):
- 9 mm. lai 5 arj. ja
  - 1 mm. lai 5 "
- 20) Kvae- ja varukapaela (pol. peav. ülema abi ja inspektor):
- 9 mm. lai 7 " ja
  - 1 mm. lai 5 "
- 21) Kvae- ja varukapaela (pol. peav. ülem):
- 9 mm. lai 7 " ja
  - 1 mm. lai 5 "
- 22) Niiti õmblemiseks (à 200 jardi)
- b) Sineli.
- 1) Pealiskriit (2 arj. lai) 4 1/4 arj.
  - 2) Kvae- ja pagumirüüet (2 arj. lai) 3 1/2 werj.
  - 3) Woodri ühes kaaskuridoga (15 werj. lai) 6 arj.
  - 4) Baherüet (14 werj. lai) 3 "
  - 5) Kanti (kandirüet — 2 arj. lai) 1/2 werj.
  - 6) Sinelindõpe 16 tt.
  - 7) Batti 1/4 naela.
  - 8) Niiti õmblemiseks (à 200 jardi) 3 rulli.
  - 9) Saabifid 1 paar.
  - 10) Pagumindõpe 2 tütti.
  - 11) Wäitsetid nõõpe (fineli lahtilõite tarwis) 6 "
- d) Suwemüts.
- 1) Mütsi põhjaks riit (2 arj. lai) 2 1/2 werj.
  - 2) Mütsi alumise ääre tarwis (2 arj. lai) 3/4 "
  - 3) Woodri (15 werj. lai) 1/2 arj.
  - 4) Kanti (kandirüet 2 arj. lai) 1/2 werj.
  - 5) Nõõpe 2 tütti.
  - 6) Vormirühmasid 1 "
  - 7) Sirmifid 1 "
  - 8) Niiti (à 200 jardi) 1/3 rulli.
  - 9) Mütsitraati (teras — 1/2 sm. lai) 1 arj. 1 w.
  - 10) Mütsimärl 1 tt.

e) Talwemüts.

- 1) Pealiskriit (2 arj. lai) 5 werj.
- 2) Woodrit (15 werj. lai) 1/2 arj.
- 3) Batti 1/7 naela.
- 4) Marlet (14 werj. lai) 1/2 arj.
- 5) Nõõpifid 2 tütti.
- 6) Niiti (à 200 jardi) 1/3 rulli.
- 7) Kanti (kandirüet — 2 arj. lai) 1/6 werj.
- 8) Mütsimärl 1 tt.

Finnitada. 13. märtsil 1922 a. Einbund.

Politseipeawalituse ülema raport sifeministritele 11. märtsil j. a. nr. 636.

Balun Teie, Herra Minister, luba politseiametnikkude vormirühete valmistamiseks, arwesse wõttes tööhinde lohtade peal, järgmisel summad töwrahdena wälja anda:

1) Tallinna linnas raudteede ja Harju maakonna politseile ning politseipeawalituse ametnikkudele ülikonna õmblemiseks.

- a) kordnikkudele ja wanemkordnikkudele à 2000 mrf.
- b) waiooniülema. ja jst.-ülema abid. à 2100 "
- d) jaoakonna-ülem. ja kõigile kõrgematele politseiametnikkudele à 2500 "

Sineli õmblemiseks

- kõigile neile ametnikkudele à 2200 "
- Suwemütsi õmblemiseks à 120 "
- Talwemütsi õmblemiseks à 150 "

2) Tartu ja Narwa linna politseile.

ülikonna õmblemiseks.

- a) kordnikkudele ja wanemkordnikkud. à 1700 mrf.
- b) waiooniülema. ja jaoak.-ülema abid. à 1800 "
- d) jaoak.-ülem. ja kõigile kõrgematele politseiametnikkudele à 2000 "
- Sineli õmblemiseks à 1900 "
- Suwemütsi õmblemiseks à 90 "
- Talwemütsi õmblemiseks à 120 "

3) kõigile teistele maakonnapolitsei ametnikkudele.

ülikonna õmblemiseks.

- a) kordnikkudele ja wanemkordnikkud. à 1400 mrf.
- b) waiooniülema. ja jaoak.-ülema abid. à 1500 "
- c) jaoak.-ülem. ja kõigile kõrgematele politseiametnikkudele à 1700 "
- Sineli õmblemiseks à 1600 "
- Suwemütsi õmblemiseks à 60 "
- Talwemütsi õmblemiseks à 90 "

Westenurk.
Otsustaw käik.

Ralymond Allain'i jutustus.

(3. järg.)

Kui Grant üles tõusis, et pöörduda lohtu-uurijate poole kõnega kaebaluse lahtiseks, waiufid kõtt, kes tutjutud lohtu mõistma, põnemas tähelepanus...
— Süüdistus oletab, et malelaud, toolid, seatud

laua lähedale, ja paberostiofjad, — surnutatwad kawalalt wäljamõeldud toa fisejeade paigutuse, mis oleks pidanud kõrwaldama lahtluse süüaluse pealt ja aritama teda põgeneda rahaga. Kuid mina hä-

witan selle teooria. Smalley ei wõinud üles seada neid malekujusid, sest tema enesekaitse teooria põhjendab malearvamisel. Loodetavasti on mõned teie seast, minu herrad, malemängijad ja wõivad seda ise näha: igatahes, mister. Whiterill'i, Inglismaa esimalemängija, läbi teame, et malekujude paigutus lauad on ülesanne, aga mitte tõeliku mängu järrelsus. Mis aga räägib Smalley? Doen teile ette ühe tema wastuse: „Mina oletan, et kaks klubi liiget astusid mänguruumi, joowiga mängida mõni partii, ja üks neist saatis lorda kiritöö, milles süüdistatakse mind“.

— Nagu näete on see teooria ekslik: kui süüdistatus põhjendub oleks, kaewaks Smalley meelega omale augu, ja langeks sinna kahtiseil silmil.

Grant rõhutas kohtu-uurijate ees seda, et süüalune oleks teinud paratamata lolluse, et tuius enesekaitseks rohkearwulisi tunnistusi kahe isiku toas wiibimiseft, lüna ta malelauale üles seadis ülesande.

— Kuid, — lijas ta — niijugune meeletus ei ole wõimalik inimeses, kes wälja mõelnud kawala plaani. Selge, et kaebelune ei ole esinenud kawala plaaniga, et läbi, mis lauale paigutanud malekujud, sõrwaldas kastiise rahaga, kuid see pole minu faitsjealuse oma.

Eiis astus Grant teiste faktide arutusele, tähendas wiiekümne-naelalist summat ja kaebeluse de tunnistust. Pöörates juhtumisi pilgu sinna poole, kus istus miis Smalley, silmas ta tütarlapse erutuieft lahwatanud nägu ja ta läikiwaid ärewaid silmi, pöördud tungiwa pilguga tema poole. Kaitaja lijas weel ainult paar sõna, täis kütkestawat, meelitawat tunnet ja wõlus kõiki kuulajaid oma kõneosalamisft.

Wiimaks laskus ta foolile.

Tugew tõmme kuuest fundis teda ümber pöörama: ajakirjanduse-efitaja lauall ulatati talle kiri. Grant luges jedeli läbi ja tõusis uuesti.

— Milord, jain praegu teate ja arwan, et pean ta wiivitamata teie kõrgusele edasi andma.

Paberilehekene ulatati kohtunikule, ta pöördus ajakirjanikkude laua poole ja ütles:

— Palun isikut, kes tõi jedeli, üles tõusta. Olge head, astuge tunnistajate ritta, sir. Mister Grant, joowin isiklikult üle kuulata seda tunnistajat ja luban pooltele, tarwilikul juhtumisel jätkata ülekulamisft.

Tunnistajate looishi ilmus elaw, wäleda pilguga mees, kohaliku ajalehe efitaja. Ündis kohtunikule

malemängu korrekturelehe, mis pidi ilmuma järgmijel päewal, laupäewal. Lehel ütleses trükitud malemängu diagramm jama kujude-paigutusega, mis täherdanud ka Marlin. Joonistuse all seisis allkiri. „Partii lõpp. Waterland“. Ja weel alamal „mängu alustawad walged ja wõidawad“.

— Wõite mulle awalbada oma kaastõelliie nime, kes kirjutas selle pseudoniimi all, — küsis kohtunik.

— Ei, milord, kuid wõin toimetuseft teada saada.

— Olge head, ja wõimalikult ruttu. Ja palun ette kütjuda tunnistaja Rosenau.

Kuid tunnistajat ei leitud kohtutoaft. Ta nimi käis jainst suhu kordnikkude seas ja wiimaks kõlas kõigis kodades: „Fritz Rosenau“.

— Milord, — teatas järelewaataja. — Mulle teadustati, et keegi agentidest näinud, kui Rosenau tunni aja eest kiirelt kohtumajast lahkunud. Telefonweriti radikaalide klubisse, kuid Rosenau jäi kadunudks.

Kohtunik pöördus uurijate poole. — Kardan, minu herrad, asi tuleb homjeni edasi lükata, et jätkata asja uurimisft ja, kui wõimalik, ette kütjuda Fritz Rosenaud. Kuid, enesest mõista, minu herrad, kui teie saadud andmetest järeldate, et kaebelusele wõimatu süüdistawat otjust määrata, siis wõite nüüd ütelda, et ta süüta. See on täiesti teie wõimuses.

Järgnes lühike nõupidamine kohtu-uurijate wahel. Eiis tõusis kohalt nende esimees, ijeäralkiku kohmetu ilmega ja teatas.

— Milord, meie kõik tunnistame ühel häälft, et süüdlane on jakslane Rosenau.

Kohtunik naeratas weidi pilkawalt.

— Wabandage, minu herrad, kuid see ei seija teie piites efineda karistawa kohtuotsusega inimese üle, keda ialgi ennem pole süüdistatud kiritööks. Praegusel filmapilgul wõisite ainult õhustada, et kaebelune süüta. Teie otsus näitab, et tunnistate kaebeluse süütuks. Wabastage õigelismõistetku.

Tõusis lära. Läbi tumeda tõmima kostis röömutiljatus, mis muutus hüsteerilikuks paeruks; miis Smalley, libijedes toolilt, langes jügarawas mines-tuses pörandale. (Järgneb).

Wäljaandja: Toimetuskommissjon.

Wastutaw toimetaja: R. Reinberg.

K u u l u t u s e d.

Tunnustakse maksuwusetaks kadumalainud isikutunnistused järgmiste nimede peale:

N s p e r, Eduard Johani p., w. a. Saiuse wallaw. 2. mail 1920 a., nr. 1039. (2934)

P u n s e p p, Martin Tõnu p., w. a. Kurista wallaw. 27. apr. 1920 a., nr. 863. (2935)

W a l d m a n n, Mari, w. a. Suuremõisa wallaw. 20. 4. 20., nr. 1377. (4972)

**Tunnustakse maksusetaks kaduma-
läinud:**

Sunapuu, Johannes Jakob p., sõja-
väest wabast. tunn., w. a. soomusr.
intondandi walitsj. 21. 5. 20., nr. 4456.
(5177)

Sinjalaas, Johan Jaagu p., hobuse-
pajs, w. a. Pöögli wallaw. 10. 12. 20.,
nr. 14.

Sunapuu, August Peetri p., isikutun-
nistus, w. a. Muistwee wallaw. 18. 6.
20., nr. 101; hobusepajs, w. a. Muistwee
wallaw. 17. 1. 21., nr. 20. (7659)

Radikland, Anton, sõjaväest wabast.
tunn., w. a. 4. jalawäepolg. 21. 4. 20.,
nr. 6884. (4748)

Stentman, Kurt, hobusepajs, w. a.
Mõiku wallaw. (8051)

Ketla rahwaraamatukogu poolt
väljaantud na..emiügi forjanduse raa-
mat nr. 6 Johannes M ja nime peale.

Tunnustakse maksuaks jälleleitud:

Shelnifow, Jwan Peetri p., elamis-
luba nr. 21497.

Sommer, Jaan Jaani p., isikut. nr.
1156.

Wähe, Hans, isikutunnistus. (8051)

Shokolaad

TRILBI

A.-S. „Renommée“

7974

Tallinn, Suur Kompassi t. 40

**Kõigeodavamad laulatussõrmused,
kellad, kuld- ja hõbeasjad. Ka parandus-
töö kiire ja korralik.**

Eichelmann,
Wäike Karja tän. 2.

7975

pudu- ja moodikauplus

E. Lerenmann.

Tallinn, W. Karja t. 1.

Suurel hulgal! Suurel hulgal!

Soowitab suures väljawalikus

kõigeuemaid pudu- ja moodikaupe, mis
alati ladus on ja oma wabriku „RAUANIIDI“
saadusi, nagu: priima saapanõõre ja kinga-
paelu (puuwili ja siidi), witselpaelu sutaash,
tresspaelu jne. kõigeodavamate wabriku
hindadega.

7973

Linoleum

on kohale jõudnud
ja soowitab ladust

k.-m. „Standart“

Pikk tänaw nr. 12,
kõnetraat 13-19. :

7971

Kompwekitechas ja koloniaalkauplus

„Eestimaa“

Suurel Tartu m. 25.

Telefon 16-33.

Soowitab oma ladust kompwekka,
shokolaadi ja biskwiiti kõrges hea-
duses, suurel ja wäiksel mõõdul,
kaupmeestele ja pagaritele head
Ameerika nisupüüli, riisi, manna,
suhkrut, heeringaid ja kõiksugu
koloniaalkauppa mõõduka hinnaga.

Omanik S. Gluskin.

Tallinnas, Suurel Tartu m. 25.

:: **Telefon 16-33.** ::

7976

**Esimene Eestimaa
Mehaaniline
Saapawabrik**

ESTOKING

Tallinnas,
Suurel Tartu maanteel nr. 61-c.
Telegrammi adress:
„Estoking“—Tallinn.
Kõnetraat nr. 13-06,

walmistab suuremal määral, wõrdle-
mata headuses, wõistlemata odawate
hindadega igatseltsi meeste, naiste
ning laste

jalanõusid.

Wabriku juures olewast ladust
müüakse suuremal arwul juht- ja
kroomnahast meesterahwa nõõrsaa-
paid, niisama ka sandaale mitme-
suguses suuruses.

Üksikute paaride wiisi on saapad
müügil paremates saapakauplustes
ja tarwitajate-ühisustes, niihästi pea-
linnas kui ka prowintsis.

6280

H. Markowitsch,

**kuulsa Junghans'i wab-
riku ainuesitaja Eestis.**

Tallinnas, Wiru tän. nr. 24.

Soowitan oma ladust suuremal ja
wähemal arwul kõiksugu mood-
said

**seina-,
laua-,
mängu- ja
äratuskellasid**

kõiksugu kellade ja uuride osasid
ja tööriistu, sama igasugu kuld-
ja hõbeasju.

**Wõtan tellimisi wastu kõik-
sugu Junghans'i wabriku
kellade peale wabriku hin-
dadega.**

7972

E. T. K.

Eesti Tarwitajate Keskühisus

Tallinnas, Wiruwärawa puiestee nr. 15.

Üleriikline ühistegeliste ettewõtete suurkaubandusline keskkoh.

Liikmeid 250 ühisust, 100.000 liikme ja üle 300.000 tarwitajaga.

MURETSES JA MÜÜS KAUPE:

1917 a.	Rbl.	1.862.000.—
1918 a.	Emk.	4.269.000.—
1919 a.	„	38.418.000.—
1920 a.	„	210.971.000.—
1921 a.	„	850.000.000.—

Uusi liikmeid wõetakse wastu ja antakse nõu uute ühisuste asutamiseks.

6632

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.
ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

6634

TALLINNA KREDIIT-PANK, A.-S.

Tallinnas, Suur Karja tän. 23, oma majas.

Telegr. aadr.: Kreditbank.

Telefonid: juhatus 12-49; äriruum 4-36; kaubajaoskond 19-64.

**Pank toimetab kõiksuguseid panga-
:: operatsioone sise- ja väljamaal. ::**

**Panga käes on Kinnituse - Seltsi „Hansa“
peaagentuur.**

7977

Tubakawabrik

A. REIER & Co.

Talinnas.

Soowitab kõrgemas headuses
wõistlemata hindadega

Tubakat:

- I. sort
„Maksud Basma“
„Kabinett Nr. 1“
- II. sort
„Kairo“
„Benefis“
- III. sort
„Almiro“
- IV. sort
„Meteor“
„Must kotkas“
„Kuld kull“
„Kuld täht“

Paberosse:

- Kõrgem s. A
„Noblesse“
„Nr. 150“
- I. sort
„Record“
„Orient“
- III. sort
„Hallo“

7600

Wabrik ja kontor

Kõnetr. 17-12. S. Pääsukese t. nr. 4. Kõnetr. 17-12.